

RELIGIEUS GEWELD

Al meer dan een jaar voeren Rusland en Oekraïne een wrede oorlog. Het geweld van de Russen zaait veel verwoesting. Talloze burgers en nog meer soldaten aan beide zijden van het front zijn gestorven. Het geweld is des te meer tragisch omdat de grote meerderheid in beide landen orthodoxe christenen zijn. Geopolitieke redenen zijn doorslaggevend voor de Russische aanval maar wij kunnen de betekenis van het geloof niet uitvlakken. De nauwe samenwerking tussen de patriarch en president Poetin vormt daar een bewijs van. Tegen die achtergrond moeten wij, helaas, spreken van religieus geweld. Iets dergelijks zien wij ook in het Heilig Land. De laatste maanden worden de tegenstellingen tussen Joden en Palestijnen weer scherper. Ook in dit conflict spelen godsdienstige motieven een belangrijke rol.

Religieus geweld

In onze dagen denken veel mensen bij religieus geweld primair aan de Islam. Je kunt verdedigen dat op dit moment in de moslimwereld een burgeroorlog woedt tussen soennieten en sjiïeten. Maar ook christenen hebben helaas een uitermate gewelddadig verleden. Wij hebben immers broeders en zusters in het geloof gehaat en vermoord. Katholieken hebben vanaf de zestiende eeuw lutheranen en calvinisten vermoord. En omgekeerd hebben calvinisten katholieken het leven genomen. Voor dit duistere verleden voelen veel christenen terecht ongemak, schaamte en schuld.

Geweldloos

Binnen de christelijke gemeenschap zien wij gelukkig in de laatste eeuw een heilzame omslag. Er kwam meer en meer ruimte voor zelfkritiek en zuivering van opvattingen. Een en ander is niet te begrijpen zonder de gruwelen van de Eerste en de Tweede Wereldoorlog. Je zou kunnen zeggen dat christenen zich hebben bekeerd. Meer en meer zijn wij gaan beseffen dat wij God niet voor ons gewelddadige karretje mogen spannen. Verreweg de meesten van hen erkennen principieel gewetensvrijheid en godsdienstvrijheid. Niet langer staat het recht van de waarheid centraal maar de waardigheid van de mens. Voor een christen blijft Christus natuurlijk de waarheid en de unieke weg naar de Vader. En ieder mens heeft de opdracht om deze waarheid te zoeken. Maar tegelijkertijd kan dat alleen in volle vrijheid en zonder dwang. Geloven kan alleen als vrij antwoord op Gods roepstem. Dat impliceert dat onze missionaire opdracht principieel geweldloos moet zijn. Onze God heeft geen menselijk geweld nodig. Juist leerlingen van Jezus zouden dat serieus moeten nemen. Christus heeft immers tijdens zijn aardse bestaan geen leven genomen maar zijn eigen leven gegeven. Hij is met ons solidair tot in de dood. Broedermoord is dan ook uit den boze.

Waardigheid

Wij mogen dankbaar zijn voor zowel de oecumenische beweging als voor de interreligieuze dialoog die in de afgelopen honderd jaar op gang is gekomen. Christenen spreken eerst over wat hen verbindt en pas daarna waarover nog verdeeldheid bestaat. Daarover kan worden gesproken op het scherpst van de snede. Het geding om de waarheid is dat immers zeker waard. Maar tegelijk ook altijd met respect voor de waardigheid van alle gesprekspartners. Wat geldt voor het interne christelijke gesprek zou ook moeten gelden voor de dialoog met andersgelovigen. Een christen hoopt dat zoveel mogelijk mensen Christus leren kennen. In die zin gaan dialoog en missionaire inzet samen. Maar het is goed te beseffen dat wij het geloof alleen maar kunnen voorleggen en aanbieden. Ons getuigenis moet Gods Geest zelf in het hart van de ander vruchtbaar maken. Wij mogen enthousiast zijn over ons geloof maar nooit fanatiek. Ieder mens, met welke levensovertuiging dan ook, is een uniek schepsel van God en tegen die achtergrond een broeder en een zuster. Religieus geweld behoort binnen het wereldchristendom en in de verhouding met andersgelovigen dan ook hopelijk steeds meer tot het verleden.